

REVISORSEXAMEN

Del I

November 2004

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	22-23 november 2004
Skrivtid:	2 x 4 timmar, varav 4 timmar för del I
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden.

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av godkänd revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som skall lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmodell. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinhåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgifter</u>	<u>Poäng</u>
1. Kemitech AB	16
2. Språkutbildarna AB	<u>34</u>
	50

Lycka till!

1. Kemitech AB (16 p)

Bakgrund

Du är revisor i Kemitech AB och har varit det sedan företaget startade sin verksamhet 1999. Kemitech AB säljer råvaror till kemiindustrin i de nordiska länderna. Kemitech AB är ett helägt dotterföretag till det tyska företaget Kemitech GmbH. Företaget är lönsamt och har med undantag av åren 1999 och 2000 redovisat positiva resultat. Styrelsen i företaget består av fyra personer. Företagets VD är inte med i styrelsen. Företagets räkenskapsår omfattar perioden 1 september - 31 augusti.

Resultat- och balansräkningar för 2002/2003 och 2003/2004 samt resultatprognos för 2004/2005 framgår i sammandrag nedan (tkr):

Resultaträkning	Prognos 2004/2005	Utfall 2003/2004	Utfall 2002/2003
Nettoomsättning	56 500	64 120	60 553
Bruttoresultat	7 100	9 050	8 180
Rörelseresultat	900	2 910	1 940
Boksluts- dispositioner		-725	-400
Skatt		-630	-435
Årets resultat		1 555	1 105

Balansräkning	Utfall 2004-08-31	Utfall 2003-08-31
Tillgångar	22 265	20 990
<i>Eget kapital</i>		
Aktiekapital	1 000	1 000
Reservfond	200	200
Balanserad vinst	0	0
Årets vinst	1 555	1 105
<i>S:a Eget kapital</i>	2 755	2 305
Obeskattade reserver	1 600	875
Skulder	17 910	17 810
S:a eget kapital, avsättningar och skulder.	22 265	20 990

Deluppgift 1.1

Kemitech AB har sedan det började redovisa vinst år 2001 delat ut hela årsvinsten, efter avsättning till reservfonden, till moderföretaget. Utlåning har inte tidigare skett till moderföretaget eller andra företag i koncernen, dock har företaget i år vid ett flertal tillfällen ombetts att sätta in pengar på ett bankkonto på Jersey. Kontot disponeras av moderföretaget. Totalt har utlåning till moderföretaget skett med 1 000 tkr under räkenskapsåret 2003/2004.

Det preliminära bokslutet som togs fram i slutet av september 2004 visade att företaget skulle komma att redovisa ett överskott på ca 1 500 tkr. Extra bolagsstämma hölls i början av oktober 2004 vid vilken beslutades att utdelning skulle ske till ägarna med 1 500 tkr. En utbetalning om ca 500 tkr gjordes till moderföretaget strax efter den extra bolagsstämman. Resterande 1 000 tkr avräknades från företagens fordran hos moderföretaget.

Vid den ordinarie bolagsstämman den 1 december 2004 fastställdes det tidigare beslutet från den extra bolagsstämman i oktober 2004 att dela ut 1 500 tkr, eftersom den redovisade årsvinsten uppgick till 1 555 tkr.

Uppgift (4 p):

Var det möjligt för den extra bolagsstämman i Kemitech AB att i oktober 2004 besluta om utdelning av 1 500 tkr?

Deluppgift 1.2

Kemitech AB betalar sedan år 2002 en management-fee till moderföretaget. Avgiften har uppgått till ca 1 mnkr per räkenskapsår. Företaget använder koncernens namn och köper samtliga sina produkter från övriga koncernföretag. Avtal som reglerar avgiften saknas.

När företaget i november 2004 erhöll fakturan med management-fee-debiteringen för räkenskapsåret 2004/2005 trodde företagets VD, Anders Jansson, att han läst fel när han såg att avgiften uppgick till 3 mnkr.

Anders Jansson kontaktar dig och är mycket upprörd över fakturan. Han har trots flera förfrågningar inte lyckats få någon annan förklaring av moderföretaget till den ökade debiteringen än att koncernen kommer att få högre kostnader för marknadsföring. Hans egen åsikt är att debiteringen borde vara oförändrad, eftersom företaget inte kommer att erhålla några ytterligare tjänster från moderföretaget.

I prognosen för år 2004/2005 har en management-fee om 1 mnkr medräknats. Trots det räknar företaget med ett sämre rörelseresultat. För att kunna redovisa ett nollresultat med en management-fee om 3 mnkr kommer företaget med stor sannolikhet att behöva lösa upp samtliga obes kattade reserver. Företaget har i dagsläget inte likvida medel att betala 3 mnkr till moderföretaget, varför företaget kommer att behöva utnyttja krediten på checkräkningen.

Revisorsexamen november 2004, del I

Anders Jansson informerar dig om att han inte vill acceptera debiteringens storlek och har protesterat till moderföretaget men inte fått något annat svar än att företaget ska betala fakturan.

Uppgift (12 p):

- a. Är debiteringen av management-fee för räkenskapsåret 2004/2005 förenlig med aktiebolagslagen?
- b. Är debiteringen av management-fee för räkenskapsåret 2004/2005 förenlig med gällande skattelagstiftning?
- c. Vilket ansvar har Anders Jansson som VD i den uppkomna situationen?
- d. Hur bör du som revisor agera när du fått kännedom om management-fee-debiteringen?

2. Språkutbildarna AB (34 p)

Bakgrund

Du är sedan juni 2003 vald revisor i Språkutbildarna AB med säte i Helsingborg. Verksamheten utgörs av språkutbildning och kunderna består främst av medelstora och större företag. Företaget bildades i mitten av 1980-talet. Under år 1997 förvärvades samtliga aktier till lika delar av Marie Andersson, Paul Svensson, Erik Olofsson och Monica Persson. Marie är VD. Övriga delägare utgör företagets styrelse.

I slutet av 1990-talet började företaget få allt fler översättningsuppdrag från bokförlag och produktionsbolag inom filmindustrin. Konsekvensen av detta blev att översättningsverksamheten under år 2000 flyttades över till det helägda nybildade dotterföretaget Språkunderhållning AB. Styrelsen i dotterföretaget är densamma som i moderföretaget. Paul Svensson är VD.

Under de senaste åren har Marie nästan uteslutande engagerat sig i moderföretagets affärsverksamhet medan övriga delägare har varit anställda i dotterföretaget och engagerat sig i översättningsverksamheten. Företagens redovisning, lönehantering, kund- och leverantörsreskontror, uppbörd och mervärdesskatt m.m. sköts av en på orten välkänd redovisningsbyrå.

Moder- och dotterföretagens räkenskapsår omfattar perioden 1 september – 31 augusti. Den finansiella situationen för respektive företag kan i korthet beskrivas enligt följande:

Moderföretaget	*)		
Språkutbildarna AB		2003/04	2002/03
Nettoomsättning (tkr)		18 203	23 582
Rörelseresultat (tkr)		- 3 818	199
Rörelsemarginal (%)		- 15,5	0,8
Årets resultat (tkr)		- 3 136	88
Eget kapital (tkr)		- 1 238	1 898
Aktiekapital (tkr)		500	500
Soliditet (%)		Neg	23,9
Antal anställda		21	21
Dotterföretaget	*)		
Språkunderhållning AB		2003/04	2002/03
Nettoomsättning (tkr)		12 103	10 987
Rörelseresultat (tkr)		502	538
Rörelsemarginal (%)		4,2	4,9
Årets resultat (tkr)		468	373
Aktiekapital (tkr)		100	100
Eget kapital (tkr)		1 544	1 076
Varav fritt eget kapital (tkr)		782	430
Soliditet (%)		38,1	29,5
Antal anställda		9	9

*) Nyckeltalen baseras på i slutet av september 2004 preliminärt framtagna årsredovisningar som ännu inte reviderats. Några koncerninterna transaktioner har inte ägt rum under räkenskapsåret.

Deluppgift 2.1

I mitten av augusti 2004 blir du kontaktad av Paul Svensson som informerar dig om den akuta finansiella situationen i Språkutbildarna AB. Paul berättar att VD Marie Andersson fört styrelsen bakom ljuset och därför kommer att avskedas på morgondagens styrelsemöte. Mot bakgrund av den uppkomna situationen anser Paul det angeläget att du deltar i styrelsemötet där företagets framtid och ansvarsfrågorna ska diskuteras.

På styrelsemötet blir du informerad om att styrelsen chockats av den stora förlusten i moderföretaget vilken prognostiserats till ca 3,1 mnkr. En viktig förklaring till förlusten är att företaget förlorat flera betydelsefulla kunder, vilket Marie inte informerat styrelsen om. En annan förklaring till förlusten är att ett antal nyanställda anslutits till ITP-planen enligt gällande kollektivavtal först i slutet av juni 2004 i stället för vid anställningstidpunkten tidigare under året. Detta har inneburit att företaget i början av augusti 2004 fått en tilläggsfaktura från Alecta om 1 050 tkr avseende retroaktiva pensionspremier till och med 30 juni 2004.

I din årsakt har du noterat att du besökt företagets redovisningsbyrå den 26 april 2004 och utfört löpande revision enligt god revisionsred. I mitten av maj hade du ett möte med Marie och det framkom då inget som tydde på att flera viktiga kunder förlorats. Av dina revisionsnoteringar framgår att ackumulerade sociala kostnader (inklusive pensionskostnader och särskild löneskatt) för räkenskapsårets första sju månader uppgått till ca 49 % av bokförda löner, vilket du bedömt som rimligt. Någon information om att flera anställda inte varit anslutna till ITP-planen har inte lämnats av vare sig Marie eller företrädare för redovisningsbyrån.

På styrelsemötena, som hållits ungefär varannan månad, har Marie redogjort för viktiga nyheter och översiktligt kommenterat företagets resultat- och likviditetsutveckling. På ett styrelsemöte i slutet av juni 2004 berättade Marie att hon kalkylerade med ett nollresultat för innevarande räkenskapsår och att likviditeten bedömdes som tillfredsställande.

Enligt Paul är styrelsen även missnöjd med dig som revisor då du borde ha informerat styrelsen om att företaget förlorat flera viktiga kunder. Vidare anser styrelsen det anmärkningsvärt att du inte tidigare uppmärksammat att flera anställda inte varit anslutna till ITP-planen. Paul som varit i kontakt med Anna Olsson hos företagets redovisningsbyrå berättar att Anna påmint Marie om ITP-anslutningen vid ett flertal tillfällen.

Uppgift (12 p)

- a. Hur hanterar du på ett konstruktivt sätt kritiken från styrelsen som framkommit via Paul avseende ditt agerande?
- b. Vilka åtgärder kommer du att rekommendera styrelsen att vidta?
- c. Vilka specifika revisionsåtgärder vidtar du i moderföretaget för att kunna ta ställning till om du ska tillstyrka eller avstyrka att bolagsstämman beviljar

Revisorsexamen november 2004, del I

styrelseledamöterna respektive verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret?

Deluppgift 2.2

Styrelsen i moderföretaget Språkutbildarna AB har fattat beslut om att upprätta en kontrollbalansräkning per 2004-08-31. I slutet av september 2004 träffar du Paul Svensson som tillsammans med företagets redovisningsbyrå tagit fram ett förslag till nedanstående justeringsposter.

Immateriella anläggningstillgångar – Licenser + 132 tkr

Inköpta programvarulicenser har tidigare kostnadsförts och man vill nu ta upp de senaste tre årens licenser till ursprungligt anskaffningsvärde. Licenserna avser programvara för ordbehandling, språköversättning, presentationer och kalkyler. Nyttjandeperioden för licenserna bedöms vara fem år.

Materiella anläggningstillgångar – Övervärden i leasingavtal + 300 – 400 tkr

Företaget leasar sju tjänstebilar där lösen av bilarna kan ske under avtalsperioden till ett på förhand fastställt belopp. Enligt Paul finns det ett övervärde i leasingavtalen, då bedömt marknadsvärde för bilarna överstiger lösenpriset med ett sammanlagt belopp i storleksordningen 300 – 400 tkr. Paul kommer att ordna ett värderingsintyg från en oberoende värderingsman och vill därefter ta upp mellanskillnaden mellan marknadspris och lösenpris som en justeringspost.

Finansiella anläggningstillgångar – Andelar i koncernföretag + 1 444 tkr

Andelar i koncernföretag uppgår till 100 tkr i den ordinarie balansräkningen, men borde enligt Paul kunna motsvara eget kapital i företaget. Paul anser därför att man kan ta upp en justeringspost om 1 444 tkr.

Uppskjuten skatt - 404 tkr

Uppskjuten skatteskuld har beräknats till 404 tkr och är hänförlig till övervärdet i andelar i koncernföretag (1 444 x 0,28).

Uppgift (8 p)

Vilka principiella synpunkter har du på de fyra föreslagna justeringsposterna?

Deluppgift 2.3

I början av oktober 2004 har styrelsen tagit fram ett nytt förslag till årsredovisning i dotterföretaget Språkunderhållning AB för räkenskapsåret 2003/2004. Årets vinst uppgår enligt förslaget till 600 tkr och fritt eget kapital till 914 tkr.

Bokslutsrevisionen har utförts i mitten av oktober 2004 och dina noteringar från revisionen framgår nedan:

- Per den 31 augusti 2004 förde företaget över 1 200 tkr till moderföretagets checkkonto. Överföringen avsåg ett kortfristigt lån till moderföretaget som

Revisorsexamen november 2004, del I

ännu inte återbetalats. I övrigt har några transaktioner mellan moder- och dotterföretag inte ägt rum. I företagets balansräkning per 2004-08-31 redovisas bland omsättningstillgångarna posten "Fordringar hos koncernföretag" med ett belopp om 1 200 tkr. I nuläget bedömer du att moderföretaget är i akut behov av ny finansiering för att undvika obestånd. Med hänsyn till tidigare erhållen ekonomisk information är det din bedömning att moderföretaget var insolvent för lånet vid lånetillfället.

- Jämfört med föregående år har tidigare sparade semesterdagar för de tre delägarna Paul, Erik och Monica inte inkluderats i företagets semesterdagar. Värdet av de sparade semesterdagarna inklusive sociala avgifter uppgår till 184 tkr. Det framgår av ett styrelseprotokoll i början av september 2004 "att samtliga delägare är överens om att avstå från ersättning för sparad semester".
- Årets resultat har belastats med en faktura om 500 tkr från Marie Andersson, tidigare VD i moderföretaget Språkutbildarna AB. Fakturan erhöles 31 augusti 2004 och av fakturatexten framgår att det är "överenskommet belopp med företagets delägare och styrelse". Då du frågar Paul om vad överenskommelsen innebär får du reda på att de övriga delägarna köpt Mariés aktier i moderföretaget för nominellt värde 125 tkr, men att detta därutöver förutsatt en "engångsbetalning" från Språkundervisning AB till Marie om 500 tkr. Kostnaden har redovisats bland övriga ej avdragsgilla kostnader. Beloppet har reglerats i slutet av september 2004.

Styrelsen har meddelat att den inte vill ändra förslaget till årsredovisning. Antag att eventuella brister redan sammanfattats i en skriftlig erinran enligt ABL 10 kap. 35 § och avlämnats till styrelsen utan resultat.

Uppgift (14 p):

- a. Redogör för dina ställningstaganden inför avgivandet av revisionsberättelsen. Bortse från eventuella inkomst- och mervärdesskattekonsekvenser.
- b. Upprätta ett förslag till revisionsberättelse. För din ledning bifogas en svarsblankett i form av en påbörjad revisionsberättelse (bil 1).